

1990-cı ilin 20 Yanvar günü

20 Yanvar faciəsindən 26 il keçir. Neçə 26 illər də keçəcək, 19 yanvar gecəsinin dəhşətləri unudulmayacaq. Tarix o gecənin mahiyyətini yaxşı bilir. O gecə azadlığa, müstəqilliyə ad olan gecəydi. O gecə imperiya Azərbaycanda azadlıq məfkurəsini qanla boğmaq istəyirdi. Buna qadir olmayacağını bilsə də, adi şənbə gecəsini qanlı şənbəyə döndərdi, özünə ölüm hökmü yazdı...

İmperiyanın əsarət, ilhaq zənciri qırıldı həmin gecə. Həmin gecə müstəqillik manifestinin başlanğıcı oldu...

Əsrin əvvəllərinə kimi Çəmbərə-kənd qəbiristanlığı olan ərazi Şəhidlər xiyabanına çevrildi; tarixə göz dağdı kimi.

1991-ci il 20 Yanvar faciəsinin il-dönümüdü...

Minlər, milyonlar gələcəkdə Şəhidlər xiyabanına, ziyarətə. Azərbaycan televiziyası xalqın şəhidlərə, şəhidliyə münasibətini dünyaya canlı yayımla çatdırırdı.

Aparıcılardan biri jurnalist Telman Nəzərli idi. Həmin günü Telman belə xatırlayır:

-Ədəbi-dram verilişləri baş redaksiyasında işləyirdim. Yanvarın 19-da mənə dedilər ki, səni sədrin müavini Nahid Hacıyev axtarır. Getdim. Qayğılıydı, bir qədər də düşüncəliydi. Davamlı baxışlarla məni süzdü. Gecdən-gec "Mirzə" - dedi. "Sabah Şəhidlər xiyabanında canlı yayımdı. Aparıcılardan biri sən olacaqsan. Mənim zəmanətimlə". Tutuldum. Düzü, belə bir təklifi gözləməyirdim. Böyük məsuliyyət idi. Belə bir müqəddəs yerdən canlı yayım aparıcısı olmaq məni vahimələndirirdi. Səhər saat səkkizdən axşam saat səkkizə kimi nələrdən danışacağdım? İnformasiyalarım kifayət edəcəkdimi? Danışacağlarım 19 yanvar gecəsinin mahiyyətini açmağa yetərli olacaqdımı?

Məni düşüncələrin sıxılıcımından Nahid müəllim qurtardı...

Hiss edirdim ki, qəlbim şəhidliklə, Şəhidlər xiyabanıyla döyünür. Mənə

elə gəlirdi ki, bu döyüntüləri bütün dünyaya eşidir.

Mətn olmayacaqdı. Nahid müəllim belə də dedi:

-Mətn yoxdu. Olmıyacaq. Jurnalist kimi də, şair kimi də sinən dolu. Öhdəsindən gələrsən. Bacaracaqsan. Sənə inanıram, inanırıq...

Səhər saat səkkizin yarısında Şəhidlər xiyabanındaydım. Öyrəndim ki, digər aparıcılar - Mehriban Vəzir

üzən həyəcan daha da artmışdı. Şəhidlər xiyabanına gələnləri görəncə, sözün əsl mənasında, nə deyəcəyimi bilmirdim...

Bir neçə çıxışdan sonra necə dəyərlər, dilimin düyünü açıldı. Aparıcı həmkarlarım da aparıcılığıma bəyənmişdilər deyəsən. Az sonra Nahid müəllimdən xəbər gəldi ki, belə də davam elə, elədi. Öhdəsindən gəlirsən, faciəyə. Ümumən hadisələrə

bədii biçim verə bilirsən.

Bunlar mənə əlavə güc verdi elə bil, düşüncələrimi əməlli-başlı durultdu.

Ana fəryadıyla, bacı nəsiyyətlə, hər şey dəyən sükutla, fon kimi təqdim edilən muğamlarımızla vəhdətdə aparıcının dedikləri cılız görünməməliydi. Bunu bütün dünyanın gördüyünü, dinlədiyini də nəzərə almalıydıq.

Xalqın azadlıq, müstəqillik mücadiləsi ildönümdə canlı yayımın "mübtədasıydı" və biz bunu çatdırma bildik...

Axşam televiziyaya qayıdanda rəhbərlik təşəkkürünü bildirdi. Nahid müəllimin "Səni göndərməkdə yanılmamışam" kəlmələrini unuda bilərəmmi? Nahid müəllim canlı yayımda dediyim ilk kəlmələri də xatırlatdı: "Bu gün Borçalının da, Dərbəndin də, Təbdizin də qəlbə bu müqəddəs məkanda, Şəhidlər xiyabanında döyünür..."

...O qanlı şənbə gecəsindən 26 il keçir. Nə qədər biz varıq, hər il yanvarın 20-si günü canlı yayım olacaq. Şəhidlər mənəviyyat zirvəsi axı...

və Tofiq Abbasov da burdadı. Qeydlərimlə maraqlandılar.

-Qeydlərim yoxdu, - dedim. - Bildiklərimdən, düşüncələrimdən danışacağam. Bura qeydlərlə gəlməyi şəhidlərimizin uca ruhuna yaraşdırmadım.

Canlı yayımın rejissoru Nazim Abbas söhbətə müdaxilə elədi:

-Rəhbərlik belə məsləhət görüb. Telman necə, nələrlə danışacaq, özünü bilər.

Etimad, təbii ki, məsuliyyətimi artırırdı. 19 yanvar gecəsinin şahidi olmuş jurnalist üçün nəse danışmaq o qədər də çətin olmazdı. Məhz o nələri məntiqlə, düşünlə-sabahla əlaqələndirməklə danışılmalıydı. Buna nail olacağıma inanırıdım.

Möhtəşəm canlı yayım başlayan da onsuz da axşamdan bəri məni

**Söhbətəşdi:
Rəşid Fəxrəli**